

„Slavă Domnului! v-am adus cu bine acasă”¹

(Povestea unei minunate păziri)

Într-o seară de iarnă, în una dintre cele mai distinse case din Petersburg, o singură fereastră mai era viu luminată în ceas târziu de noapte. În camera ei frumos mobilată ședea evlavioasa văduvă a generalului de N. Nemărginita ei bunătate față de săraci era cunoscută în tot orașul. Ea era singură în ceasul acesta târziu și citea raportul unei societăți de binefacere, pe când mâinile ei tricotau harnice totodată un ciorap pentru un copil sărac. Pe fața ei era o expresie de adâncă pace a inimii; dar, în același timp, toată personalitatea ei făcea impresia unei hotărâri și energii, cu toate că părul ei era deja alb. Un ciocănit ușor la ușă a făcut-o să ridice capul. A apărut un slujitor. „Ei, ce se întâmplă, Matwei?”, a întrebat ea, când slujitorul s-a oprit nehotărât lângă ușă. „Iertați-mă, Maria Ivanovna, că vă mai deranjez așa de târziu, împotriva dispoziției dumneavoastră. Dar fiul văduvei Petrușka iar a venit. El cere insistent să vă spună că mama lui trage să moară și că trimite să vă spună că nu poate să moară în pace fără să-și fi luat rămas-bun de la binefăcătoarea ei, Maria Ivanovna. Ea vă roagă, deoarece îi scad repede puterile, să veniți la ea încă în noaptea aceasta și să-i citiți din Sfânta Evanghelie cuvintele care i-au fost de atâtea ori o mângâiere.”

Doamna își pusese deoparte tricotajul și se uita la ceasul de bronz care stătea într-un colț al camerei, sub sticlă.

„Ora unsprezece!”, a rostit ea pentru sine.

„Da, într-adevăr, stimată doamnă”, a spus slujitorul pe un ton care trăda limpede nemulțumirea sa, „i-am spus deja băiatului că cererea sa este complet nedreaptă, dar el insistă să vă fie adusă la cunoștință dorința mamei sale. El crede că Maria Ivanovna n-ar putea să refuze rugămintea unei muribunde și binecuvântarea cerului se va odihni peste ea.”

„Are dreptate”, a spus doamna, ridicându-se. „Voi merge la mama sa. Poți să-mi trimiți imediat o trăsură, Matwei.”

„Din nefericire”, ea nu este aici, Maria Ivanovna. Ivan a plecat cu caii la Vasili Petrow, ca să-i aducă pe tinerii stăpâni și nu poate să fie înapoi decât peste câteva ore.”

„Într-adevăr”, a răspuns doamna general de N. „Am uitat de tot. Așa că trebuie să găsim altă trăsură.”

„Dacă am voie să-mi exprim o părere, stimată doamnă”, a spus Matwei, „atunci ar fi aceasta, că mai bine să nu ieșiți în noaptea aceasta cumplit de rece și să-l trimiteți pe băiat singur acasă.”

„Imposibil”, a spus doamna de N., clătinând din cap. După o pauză de tăcută chibzuire, ea a continuat: „Da, așa facem, Matwei. Îmi aduci un „Notschnoi”² și spune-i fiului Petrușcăi că sunt gata imediat; și el poate să vină cu mine la mama sa.”

„Un Notschnoi?!”, a strigat slujitorul îngrozit. „Imposibil. Cum poate stimata doamnă să se încredințeze unui asemenea vehicul? Ce vor spune tinerii stăpâni și Excelența Sa, fratele

¹ Povestirea, care s-a petrecut în urmă cu șaizeci de ani în Rusia, a fost relatată de o sursă credibilă și povestită conform faptelor.

² Singurul vehicul rusesc de noapte existent în vremea aceea, care putea fi închiriat, dar care nu avea reputație bună. Un „Notschnoi” era întruchiparea a tot ce era mai întunecat, straniu și respingător: o trăsură murdară cu un căluț sfrijit și un vizitiu dubios, de cele mai multe ori din păturile cele mai de jos ale societății omenești.

răposatului general, dacă vă serviți de acest vehicul, fără a mai vorbi de primejdia la care vă expuneți!?”

„Toate acestea nu ne interesează, Matwei, dacă Dumnezeu are nevoie de noi”, a răspuns liniștită doamna de N. „Nu este El Cel care îmi spune: «Maria Ivanovna, te trimit în seara aceasta la o muribundă, ca să-i duci un cuvânt de mângâiere?»”

Matwei părea biruit de acest cuvânt, pentru că se pregătea, chiar dacă dând din cap, să îndeplinească ordinul stăpânei sale.

A fost curând înapoi, cu cristale de gheață în păr și în barbă. Doamna aștepta deja, învelită într-un palton de blană calduros, pe capul alb cu o căciulă groasă de blană.

„A venit sania, Matwei?”

„Desigur. Stimata doamnă îmi va îngădui, firește, s-o însoțesc, deoarece cunoașteți soiul de oameni care conduc această droșcă și știți că majoritatea sunt persoane eliberate recent din închisoare.”

„În niciun caz”, a declarat generăleasa. „Trebuie să rămâi aici și să-i primești pe tânărul domn și pe soția sa. În afară de aceasta, nu am nevoie de tine, deoarece băiatul este cu mine ca să-mi arate drumul. Săracul de el! Drumul lung în această noapte geroasă nu-i va fi fost ușor. I-ai dat la bucătărie ceva să mănânce?”

„L-am dat în grija bucătăresei, stimată doamnă.”

„Bine, atunci cheamă-l, ca să nu mai pierdem timp.”

În clipa următoare a apărut băiatul, într-un cojoc de oaie uzat, cu căciula de blană în mână. Matwei a ajutat-o pe stăpâna sa la urcare, a împachetat-o grijuliu într-o blană mare de urs și după ce băiatul a urcat și el, iar el se convinsese că totul era în ordine, cu câteva instrucțiuni precise către vizitiu a dat semnalul de plecare. Curând, clinchetul clopoțelului era singurul zgomot care era auzit pe străzile de acolo ale Petersburgului, pustii și părăsite în ceasul acela. După un drum mai lung, sania s-a oprit în fața unei case mici a unei mahalale sărăcicioase din marele oraș.

Condusă de tânărul ei însoțitor, doamna de N. a intrat în camera joasă de la parter. O sobă uriașă de cărămidă ocupa jumătate din încăperea și răspândea o căldură așa de mare, încât cel care intra abia dacă putea respira. Dar femeia bolnavă, al cărei pat era imediat după sobă, părea să nu simtă nimic din aceasta. Apropiata moarte deja își pusese mâna rece pe ea. Când a văzut-o pe Maria Ivanovna, peste fața palidă a trecut o licărire prietenoasă.

Vizitatoarea s-a așezat lângă ea, a scos un Nou Testament și a citit rar și deslușit câteva cuvinte din capitolul 17 al Evangheliei după Ioan.

„«Și aceasta este viața eternă, să Te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu adevărat, și pe Isus Hristos pe care L-ai trimis Tu.» [Versetul 3.] Și: «Tată, doresc ca aceia pe care Mi i-ai dat Tu să fie și ei cu Mine unde sunt Eu, ca să privească gloria Mea pe care Mi-ai dat-o Tu, pentru că M-ai iubit mai înainte de întemeierea lumii.» [Versetul 24.]”

Muribunda asculta dornică. Era ca și când la sunetul acestui mesaj ceresc plăcut, pe care același glas i-l adusese deja de multe ori, ar amuți orice durere. Norul a dispărut de pe fruntea ei și o expresie de bucurie fericită era în trăsăturile ei.

Apoi, cu un glas blând, emoționat, doamna de N. a început să vorbească bolnavei despre ce s-a petrecut în Ghetsimani și pe Golgota, cum Isus a fost dus la moarte, cum I-a fost pecetluit

mormântul, dar cum s-a ivit o minunată dimineață a învierii și cum Fiul Omului, după ce înfăptuise totul, S-a întors la Tatăl, unde acum este înălțat la dreapta lui Dumnezeu. Când doamna de N. a văzut că privirea bolnavei era îndreptată în sus cu o expresie fericită, a început să intoneze cu glas încet o cântare. Apoi, totul a fost solemn de liniștit. Era ca și când sufletul care zbura gusta deja bucuriile unei lumi mai bune. Dar deodată, bolnava s-a ridicat din nou. Un suspin ușor a ieșit de pe buzele ei palide și cu un glas frânt, abia auzit, a spus:

„Dumnezeu să vă binecuvânteze, Maria Ivanovna, pentru tot ce ați făcut pentru mine și pentru ai mei! El să vă binecuvânteze de o mie de ori pentru tot ajutorul pe care ni l-ați dat la nevoie și pentru toate cuvintele prețioase pe care ni le-ați spus despre Mielul lui Dumnezeu, care ridică păcatul lumii!”

Ochii ei s-au stins în moarte. Mâna ei, care era în cea a vizitatoarei, s-a desprins ușor. Ea zăcea acolo foarte liniștită, până când, după câteva clipe, un tremur ușor a trecut peste figura slăbită. Ochii s-au închis. Duhul ei se grăbise să plece în țara luminii.

Doamna de N. a rămas câteva minute în rugăciune tăcută. Ea trebuia să-I mulțumească lui Dumnezeu pentru harul care face murirea așa de ușoară, așa cum a putut s-o vadă aici. Ea a împreunat mâinile răcite ale moartei pe piept, a netezit pătura și a privit câteva clipe fața adormită, care va învia cândva din nou, pentru fericirea eternă, în marea, minunată dimineață a învierii. Apoi s-a întors către bietul băiat, care, copleșit de durere, zăcea pe jos; l-a ridicat cu dragoste și i-a spus câteva cuvinte despre Dumnezeul orfanilor, care îi iubea pe el și pe mica lui soră și nu-i va părăsi. După ce i-a mai pus în mod deosebit la inimă pe surioara lui, a scos punga cu bani și i-a înmănat o sumă de bani, din care putea să plătească cheltuielile de înmormântare.

La sfârșit, a promis copiilor că nu-i va uita, s-a învelit iarăși în paltonul ei gros și cu o ultimă privire la fața celei plecate acasă, a ieșit.

Acum era între ora unu și două noaptea, după cum a constatat dintr-o privire la ceasul ei, la lumina unui felinar, înainte să urce. Era așa de frig, încât zăpada scârțâia sub tălpile saniei. În curând, colibe mici ale satului au rămas în urma lor. Pe când treceau prin zona izolată, complet nelocuită, care era situată între mahala și oraș, pe Maria Ivanovna a năpădit-o un sentiment neliniștitor la gândul situației ei. Pe când schimbase la urcare câteva cuvinte cu vizitiul, observase privirea întunecată a ochilor lui. În lung și-n lat nu se vedea niciun om. Numai cerul înstelat se boltea într-o splendoare fără asemănare deasupra ei. Când a privit spre el, i-a venit pe buze cuvântul: „Zilele mele sunt în mâna ta” (Psalmul 31.15). Gândul acesta a liniștit-o. Ea se știa în mâna Celui „care păzește pe Israel”, care „nu va dormita, nici nu va dormi” (Psalmul 121.4) și la care noaptea este ca ziua. Ea privea în jur. Cât cuprindea cu ochii, nu se vedea nimic din oraș. Zona prin care treceau îi era complet străină. În loc de case vedea numai copaci. Felinarele nu mai însoțeau drumul și în depărtare apărea pădurea.

„Ce noapte minunată este aceasta!”, a spus ea în cele din urmă cu un glas liniștit, întorcându-se spre vizitiu. Bărbatul a mormăit ceva despre gerul de crapă pietrele, care nu este tocmai plăcut.

„Aici aveți dreptate”, a răspuns ea prietenos. „Îmi pare rău să vă văd în acest palton subțire. Ar trebui să purtați o blană groasă, călduroasă.”

„Și de unde s-o ia unul ca noi?”, i-a întors el vorba, mârâit. „Abia dacă ne câștigăm pâinea zilnică, dacă lucrăm toată noaptea lungă și rece.”

„Nu vor mai flămânzi, nici nu vor mai înseta, nici nu-i va dogori soarele, nici vreo arșiță” [Apocalipsa 7.16], a spus doamna de N. în surdină, ca pentru sine.

„Ce vreți să spuneți? Despre cine vorbiți?!, a strigat omul.

„Vorbeam despre oameni care vor muri cândva fericiți, ca femeia pe care tocmai am vizitat-o. Știți că astăzi ați făcut o faptă bună?”

„Eu, o faptă bună?”, a strigat omul cu un râs batjocoritor. „Aceasta trebuie întâi să mi-o explicați.”

„Păi, m-ați dus la sărmana muribundă, ca să pot să-i duc un cuvânt de mângâiere, care face uitare foamea, setea și orice durere.”

„O asemenea mângâiere mi-ar folosi și mie. Atunci n-ar trebui să mă mai îndeletnicesc cu această afacere mizerabilă.”

„Este mesajul Celui”, a continuat generăleasa liniștit, „care a venit în lume să-i mântuiască pe păcătoși. Priviți o clipă stelele de deasupra dumneavoastră, cum strălucesc și scânteiază în această noapte geroasă ca milioane de diamante. Ei, chiar dacă ar fi numai diamante și dacă ați putea să vi le însușiți pe toate, - ce ar însemna aceasta în comparație cu minunata veste: *«Pentru că atât de mult a iubit Dumnezeu lumea, încât L-a dat pe singurul Său Fiu, pentru ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață eternă»!*”

„La ce-mi folosește aceasta dacă trebuie să îngheț și să flămânzesc și n-am grog?”, a răspuns omul, chiar dacă nu așa de morocănos ca mai înainte.

„Aceasta despre care vorbiți, prietene, este o consolare rea și durează numai o vreme scurtă. Nu știți dacă nu cumva deja mâine sau într-o săptămână sau într-o lună nu bate moartea la ușa dumneavoastră. Aceasta este sigur: odată vine precis. Și atunci vă va spune: „Lasă totul în urmă, paltonul tău subțire, sania, calul și sticla ta de rachiu, și vino cu mine ca să-l întâlnești pe Judecătorul tău”. Va trebui să apăreți în fața unui tron mare, alb. Îngeri stau de jur-împrejur și pe tron șade Unul ai Cărui ochi sunt ca o flacără de foc. El va deschide o carte în care este scris tot ce ați gândit, ați vorbit, ați făcut și ați intenționat să faceți. Judecătorul vă va întreba dacă ați crezut în Isus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Mântuitorul lumii. Dacă veți spune „Da”, atunci El vă va răspunde: „Faptele mărturisesc împotriva ta. Tu nu ai făcut cum a făcut Isus Hristos și cum a poruncit El. Tu nu ai dat nicio atenție Cuvântului Său.” După aceea, împreună cu toți ceilalți „morți”, care stau înaintea tronului, veți auzi cuvintele: Jos, «în focul etern, pregătit pentru diavolul și îngerii lui!» [Matei 25.41]. Și veți fi aruncat «în întunericul de afară! Acolo va fi plânsul și scrâșnirea dinților» [Matei 22.13]. –

Doamna a tăcut. Totul era liniștit. Nu se auzea decât scârțâitul zăpezii foarte tare înghețate. Dar din cer priveau îngerii în jos, la perechea nepotrivită din peisajul pustiu.

Deodată, sania s-a oprit. Vizitiul a sărit de la locul lui și a fixat zurgălăii de la gura hamului, care, nebăgați în seamă de însoțitoare, n-au lăsat să le răsune clinchetul pe tot drumul de întoarcere. El a apucat calul și i-a petrecut pe după cap. Apoi și-a reluat locul, a pocnit din bici și a plecat repede de acolo în direcția opusă, mânănd calul cu un strigăt prietenos.

Ca vântul zbura sania în sunetul vesel al zurgălăilor. Se apropiau tot mai mult și mai mult de oraș. Au apărut felinarele și în curând s-au ivit primele case în raza vizuală. Zona îi devenea doamnei de N. din ce în ce mai cunoscută și nu după mult, căluțul înădușit a oprit în fața casei ei.

Vizitiul a sărit jos, a căzut în genunchi în fața Mariei Ivanovna și a strigat, apucând cu ambele mâini tivul paltonului ei:

„Slavă Domnului! v-am adus cu bine acasă!”

Doamna de N. îl privea plin de uimire pe omul tremurând și a auzit următoarea mărturisire:

„Dumnezeu să mă ierte! Am avut intenția să vă duc în pădure și acolo, unde n-ar fi putut nimeni să vă ajute, să vă jefuiesc. Înainte să părăsiți casa sărmaneii femei, am văzut cum ați scos punga plină cu bani, v-am văzut ceasul, paltonul de blană. Aceste lucruri voiam să vi le iau, deoarece eram flămând și înghețam. Nu voiam să vă omor. Dar apoi, când ați vorbit despre carte și despre marele tron alb și despre Judecătorul cu ochii ca flacăra de foc și mi-ați spus sentința pe care am meritat-o, atunci n-am putut să-mi înfăptuiesc planul. Vă implor, iertați-mă și rugați-l pe Dumnezeu pentru mine, ca să nu mi se pună fărădelegea la socoteală!”

„Ultima trebuie s-o faceți personal”, a spus generăleasa impresionată. „Mergeți la Isus. El îi primește pe păcătoși. El poate și vrea să vă ierte, dacă strigați către El. Priviți la El, la Mielul lui Dumnezeu înjunghiat pe crucea de pe Golgota, care poate să spele și păcatele dumneavoastră roșii ca sângele.”

Glasul ei tremura puțin. Ea a luat Noul Testament, din care nu de mult citise muribundeii prețioasele cuvinte de mângâiere, l-a răsfoit o clipă, L-a închis din nou și i l-a dat omului cu cuvintele:

„Poftiți, prietene, luați Cartea Sfântă. Ea poate să vă spună mai mult decât mine despre Acela care ne iubește pe noi, oamenii, așa de profund, încât Și-a dat viața scumpă pentru noi. Între pagini veți găsi ceva, care ajunge ca să cumpărați în schimb un palton de blană. Și când veți vedea în noaptea geroasă stelele sclipitoare pe cer, atunci gândiți-vă la El, care a spus: «Ce i-ar folosi unui om dacă ar câștiga toată lumea, și și-ar pierde sufletul?» [Marcu 8.36.]”

Cu aceasta, vorbitoarea s-a întors la casa ei, plină de recunoștință pentru milostiva păzire de care avusese parte. Bărbatul s-a aplecat și a sărutat tivul paltonului ei, în timp ce își băga Cartea în buzunarul de la piept al paltonului său. La lumina următorului felinar a scos-o din nou. Între file se afla o bancnotă de o valoare considerabilă. Dar în Noul Testament, care era deschis, a citit cuvintele subliniate: „El, care, în adevăr, nu L-a cruțat pe propriul Său Fiu, ci L-a dat pentru noi toți, cum nu ne va dărui, de asemenea, toate împreună cu El?” [Romani 8.32].